

Dossiernummer: OMV/2017011203
Inrichtingsnummer: 20171222-0014

Ministerieel besluit houdende uitspraak over het beroep aangetekend tegen het besluit 33029/97/2/W/1 van de deputatie van de provincie West-Vlaanderen van 24 mei 2018 houdende het gedeeltelijk inwilligen van het verzoek van omwonenden tot het bijstellen van de milieuvoorwaarden voor de vergunning van Verstraete Brecht, Oude Beselarestaat 262, 8940 Wervik

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW,

Gelet op de ter zake geldende wettelijke bepalingen, in het bijzonder het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (Omgevingsvergunningendecreet), het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM), de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) en hun uitvoeringsbesluiten;

Gelet op de bevoegdheid van de Vlaamse Regering om in laatste administratieve aanleg een beslissing te nemen over beroepen tegen beslissingen van de deputatie in eerste administratieve aanleg, volgens de gewone procedure;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering;

Gelet op het beroep, ingediend door Bram Vandromme, Kapucijnenstraat 14, 8500 Kortrijk, raadsman voor 19 omwonenden, aangetekend tegen het besluit van de deputatie van de provincie West-Vlaanderen van 24 mei 2018 waarbij het verzoek van omwonenden, strekkende tot het bijstellen van de milieuvoorwaarden voor de inrichting op naam van Verstraete Brecht, gelegen te 8940 Wervik, Oude Beselarestaat 262, gedeeltelijk wordt ingewilligd:

- toe te staan voor wat betreft:
 - het verplicht afvoeren van mest binnen de 48 uur na het leeghalen van de stallen;
 - het bijhouden van een logboek over het ventileren, de stalreiniging en het strooiselbeheer;
- te weigeren voor wat betreft:
 - het verplicht wijzigen van stalsysteem naar P-6.4;
 - het verplicht toepassen van een nageschakelde techniek voor luchtzuivering;
 - halfjaarlijkse geur- en fijnstofmeting;
 - het opstellen van een formeel geurbeheersplan;
 - het verplicht voorzien van een groenbuffer van 5 m op de zijgrenzen van zijn pluimveestallen te realiseren en een bomenrij aan de kant van de Ieperstraat;

Gelet op de bekendmaking van het bestreden besluit door aanplakking vanaf 12 juni 2018;

Overwegende dat het beroep werd ontvangen op 20 juni 2018 en ontvankelijk werd verklaard op 16 juli 2018;

Gelet op de volgende beroepsargumenten van de omwonenden:

- het advies van 26 februari 2018 van het college van burgemeester en schepenen van de stad Wervik onderschrijft alle voorgestelde milieuvoorwaarden en adviseert aldus om deze ook aan het bedrijf op te leggen;
- hoewel beide technieken vervat zitten in het ministerieel besluit van 19 maart 2004 dat de ammoniakemissiearme (AEA) stalsystemen oplijst, volgt uit dit besluit duidelijk dat de ammoniakemissie van het P-6.4 systeem met 0,021 kg NH₃ per dierplaats per jaar (zie artikel 4.6.4.4 van het ministerieel besluit van 19 maart 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen) beduidend lager is dan de ammoniakemissie van 0,035 NH₃ per dierplaats per jaar (zie artikel 4.6.3.4 van voormeld ministerieel besluit) van het P-6.3 systeem dat heden ter plaatse is uitgevoerd;
- de deputatie is van oordeel dat dit P-6.4 systeem niet zou moeten worden opgelegd omdat het niet in geurreductie zou resulteren en ammoniakvermindering niet aan geur gekoppeld zou zijn; dit wordt betwist; bij het project-MER wordt op pagina 129 zelf toegegeven dat er veel "wetenschappelijke onzekerheid bestaat" over de "gehanteerde emissiecoëfficiënten van zowel geur, ammoniak als stof"; het voorzorgsbeginsel moet dan worden toegepast;
- er is geen enkele reden om aan te nemen dat de exploitatie niet zou moeten exploiteren overeenkomstig deze beste beschikbare technieken (BBT);
- in de beslissing van de deputatie verschuilt men zich achter de overgangsperiode maar het is heel duidelijk dat sowieso een evaluatie moet plaatsvinden en dat er geen enkele reden bestaat om deze vandaag niet uit te voeren; dat alle inrichtingen pas ten laatste tegen 21 februari 2021 aan deze BBT-principes moeten voldoen, klopt niet; het zorgt er alleen voor dat de bevoegde diensten voldoende tijd hebben om alle bedrijven in kwestie hieromtrent te evalueren;
- uit deze BBT-conclusies blijkt onverkort dat de installatie van een luchtzuiveringstelsel, zoals voormelde systemen, vereist is om te exploiteren overeenkomstig de BBT;
- het geurbeheersplan vindt ook haar oorsprong in de BBT-conclusies die op 21 februari 2017 werden gepubliceerd; immers, daaruit blijkt dat dergelijk beheersplan de emissie grondig kan doen verminderen door problemen van de exploitatie te detecteren en aan te pakken;
- de beslissing in eerste aanleg geeft niet aan waarom deze voorwaarde niet moet worden opgelegd;
- het MER waaraan gekoppeld wordt, is niet eens van toepassing op voorliggend dossier (want is gekoppeld aan de uitbreidingsvraag), maar bovendien kan het ook onmogelijk als een volwaardig aanknopingspunt dienen;
- er is een gebrek aan gegevens in het MER;
- de emissiefactoren die gebruikt worden om de situatie te bepalen, zijn bovendien algemene waarden en bedrijfsspecifieke metingen waren nota bene niet eens beschikbaar;
- de emissiefactoren zijn louter uitgemiddelde jaarwaarden; dit houdt aldus op geen enkel ogenblik rekening met de evolutie van de hinder tijdens de rondes; er wordt zelf toegegeven dat niet eens cijfermateriaal beschikbaar is over de evolutie tijdens de ronde;
- er is louter sprake van een (bovendien foutieve) modellering; het verspreidingsmodel IFDM werd afgeslacht door de Raad van State;
- ondertussen blijkt bovendien in 2017 ook al een nieuwe tool IMPACT te zijn gelanceerd als opvolger van het IFDM-model; uit het MER dat in openbaar onderzoek ligt, valt niet af te leiden dat de nieuwe tool toegepast werd;
- er wordt geen concreet en effectief geuronderzoek uitgevoerd in dit dossier; dit is onbegrijpelijk; het betreft toch geen nieuwe exploitatie; als de exploitatie bestaat, is het weinig tot niet zorgvuldig van alleen met modellering te werken; ook moet rekening worden gehouden met de cycli van het houden van de kippen en niet (alleen) met uitgemiddelde waarden;
- de richtlijnen van de dienst MER werden niet correct en afdoende uitgevoerd;
- uit deze richtlijnen bleek dat uitvoerig extra aandacht moest worden besteed aan de geurproblematiek;

- rekening houden met de exploitatiecycli en de impact ervan op de hinder die eruit voortvloeit;
- detailmodellering per woning en een individuele geurtoets;
- het verschil bepalen tussen de ervaringen van de buurt en de resultaten van de modellering en nagaan wat de oorzaak hiervan kan zijn;
- een bijkomend onderzoek naar milderende maatregelen en BBT;
- het MER schiet in dit alles duidelijk te kort;
- inzake de groenbuffer werden zowel in de vigerende stedenbouwkundige vergunning als in de vigerende milieuvergunning duidelijke voorwaarden geformuleerd die de exploitant klaarblijkelijk heeft genegeerd;
- het staat vast dat ook een stevige en adequate groenbuffer een positieve impact kan hebben op gebeurlijke geur- en stofhinder vanuit de exploitatie; vandaar natuurlijk ook dat destijds bij het verlenen van de vergunningen nadrukkelijk aandacht is gevraagd voor een voldoende ruime groenbuffer;
- de exploitant zou opwerpen dat deze voorwaarden niet meer uitvoerbaar zouden zijn, doordat de pluimveestallen te dicht tegen de perceelsgrens zijn aangebouwd; een wederrechtelijke uitvoering van de stedenbouwkundige handelen, met name het negeren van de exploitant van de hem duidelijk opgelegde voorwaarden, kan de vergunningverlenende overheid niet voor voldongen feiten plaatsen;
- de deputatie stelt deze voorwaarde niet te kunnen inwilligen omdat een regularisatieaanvraag lopende is; inderdaad, nadat de bijstellingsprocedure is gestart; bovendien is deze regularisatieaanvraag geen enkele belemmering om de noodzaak van deze adequate buffering te bevestigen;
- uit de vergunningsbeslissing voor de eerste twee kippenstallen bleek dat het groenscherm te summier was en te weinig garantie bood op "een behoorlijke inkleding in het landschap en dit in tegenstelling tot de grootorde van het project";
- het college van burgemeester en schepenen formuleerde dan ook haar voorwaarden dat het groenscherm moest worden aangevuld met een bomenrij langs de leperstraat en een minimale buffer van 5 m op de zijkavels langs de stallen; deze nieuwe inplanting moest worden voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen;
- de exploitant plantte dus de stallen niet correct op de percelen in en beperkte de ruimte voor buffering;
- de buffering moet dus wijken voor de exploitatiewoede van de exploitant;
- er is geen sprake meer van een echte buffering langs de zijkanten van de stallen, maar alleen van een "losse heg", en dit uit vrees voor "bladval" (sic);
- de milieuvoorwaarde dat de maatregelen volgens Omzendbrief LNE 2012/1 moeten worden toegepast, is niet voldoende en weinig concreet;

Gelet op de ligging van de ingedeelde inrichting of activiteit in agrarisch gebied volgens het gewestplan 'leper-Poperinge', vastgesteld bij het koninklijk besluit van 21 augustus 1978;

Gelet op de van toepassing zijnde stedenbouwkundige voorschriften zoals vervat in artikel 11.4.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen;

Gelet op de ligging van de ingedeelde inrichting of activiteit binnen de begrenzing van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) 'Solitaire Vakantiewoningen Westhoek', waarvoor geen stedenbouwkundige voorschriften gelden;

Overwegende dat de aanvraag niet gelegen is binnen een gemeentelijk of gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, noch binnen een plan van aanleg, noch binnen de begrenzing van een goed-gekeurde en niet-vervallen verkaveling;

Gelet op de ligging van de ingedeelde inrichting of activiteit:

- op een afstand van circa 2 km van een woongebied ander dan een woongebied met landelijk karakter;
- op een afstand van circa 200 m van een woongebied met landelijk karakter;
- op een afstand van circa 2.500 m van een woonuitbreidingsgebied;
- op een afstand van circa 1.000 m van het Habitatrichtlijngebied 'Westvlaams Heuvelland' met code BE BE2500003;
- op een grote afstand van een Vogelrichtlijngebied;
- op een grote afstand van een gebied van het VEN of het IVON;
- grenzend aan de Ieperstraat, een gewestweg;

Overwegende dat de omgeving van de ingedeelde inrichting of activiteit wordt gekenmerkt door agrarisch gebied en woningen;

Gelet op de ligging van de dichtste woningen op circa 60 m van de ingedeelde inrichting of activiteit;

Gelet op de volgende vergunningen voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit:

overheid	referentie	datum besluit	vervaldatum	voorwerp
Deputatie	33029/97/2/A/1	19/3/15	19/3/35	exploitatie van een rundvee- en kippen-fokkerij met onder andere stallen voor het houden van 28 andere runderen en 85.000 slachtkippen
Minister	AMV/00072744/1003	2/10/15	19/3/35	Bevestiging beslissing deputatie en bijkomende bijzondere voorwaarden
Deputatie	33029/97/2/M/2	26/05/16	19/3/35	Aktenaam mededeling kleine verandering

Gelet op het gunstige advies van 13 augustus 2018 van het college van burgemeester en schepenen van de stad Wervik;

Gelet op het ongunstige advies van 17 september 2018 van de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP) (Ruimte) van het departement Omgeving;

Gelet op het deels voorwaardelijk gunstige advies van 14 september 2018 van de afdeling GOP (Milieu) van het departement Omgeving;

Gelet op het stilzwijgend gunstige advies van de dienst Waterlopen van de provincie West-Vlaanderen;

Gelet op het horen van de exploitant tijdens de gewestelijke omgevingsvergunningscommissie van 2 oktober 2018 waarbij de exploitant het volgende verklaarde:

- de adviezen werden gelezen;
- inzake het groenscherm moet het volgende gesteld worden:
 - in de bouwvergunning van 2015 afgeleverd door de gemeente werd als bijzondere voorwaarde een groenscherm met een breedte van 5 m opgelegd; hierover is overleg geweest voor het behoud van het 3 m brede groenscherm; er is extra motivatie toegevoegd en het college van burgemeester en schepenen heeft deze motivatie goedgekeurd in de zitting van 2 maart 2015;
- in eerste aanleg is momenteel de omgevingsvergunningsaanvraag lopende voor het bouwen van een bijkomende pluimveestal; hiervoor is een MER opgemaakt; er is momenteel een tweede openbaar onderzoek lopende na een wijziging van de aanvraag;

- de afdeling GOP (Milieu) stelt dat er geen betere geurreductie is;
- in het MER wordt gesteld dat er niets wijst op een betere geurreductie van warmtewisselaars;
- er wordt voldaan aan BBT en zelfs beter, er wordt een hogere pluimhoogte bekomen door trapsgewijze ventilatie te hanteren;
- het opleggen van een geurbeheersplan is geen meerwaarde; met een grotere emissiefactor wordt ook ruim voldaan aan het maatregelenkader geur dat gehanteerd wordt;
- de afdeling Handhaving is reeds 34 keer langs gekomen; de afdeling stelt dat er een normale bedrijfsvoering is;
- er zijn vele omwonenden die geen problemen hebben met het bedrijf, maar deze worden niet gehoord;
- er kan worden voldaan aan alle wetgevingen;
- de mest wordt om de 48 uur verwijderd;
- er is een logboek;
- er wordt laag eiwitvoeder gegeven om een lagere stikstofuitstoot te hebben;
- er werd onderzoek gedaan naar aanwezige micro-organismen, maar er zijn geen verbeteringen mogelijk;
- er is onderzocht om een ander strooisel te gebruiken, maar dit is een te hoge kost;

Gelet op de uitnodiging die verstuurd werd naar de raadsman van de omwonenden om gehoord te worden tijdens de gewestelijke omgevingsvergunningscommissie van 2 oktober 2018;

Gelet op het bericht op het omgevingsloket van 2 oktober 2018 waarin de raadsman van de omwonenden stelt om schriftelijk te verschijnen wat betreft het horen en hierbij het volgende opmerkt:

1. "Er is voor de exploitatie ook momenteel een uitbreidingsaanvraag lopende (OMV_2017009150). Dit ligt momenteel een tweede maal in openbaar onderzoek, na een wijziging van de aanvraag. Deze uitbreiding zal ook door huidige beroepsindieners evident uitvoerig worden betwist, want strijdt grondig met de draagkracht van de omgeving.
2. Het CBS is van oordeel dat alle voorgestelde voorwaarden tot een verbetering van de situatie ter plaatse kunnen leiden. Dit advies wordt nu ook in hoger beroep hernomen. De GOVC mag er toch vanuit gaan dat het CBS de situatie, en de problemen errond, ter plaatse best kent.
3. Het advies van GOP Ruimte lijkt vooral in te gaan op de uitbreidingswens, maar dit is niet het voorwerp van deze procedure. Maar het advies is terecht streng voor de wederrechtelijke inplanting van de eerste stallen.
Terecht wijst GOP Ruimte erop dat voldoende dichte groenschermen ook voor een reductie van geurhinder en fijn stof kan zorgen. De noodzaak daartoe is wel duidelijk in dit dossier. Het GOP Milieu stelt dat het niet haalbaar zou zijn deze voorwaarde te hernemen, omdat de exploitant geen eigenaar zou zijn van het naburige perceel, maar dat is de omgekeerde wereld. De exploitant wil blijkbaar de overheden voor voldongen feiten plaatsen door te stellen dat "daar geen plaats meer voor is", net door die verkeerde en wederrechtelijke inplanting. Volledig terecht stelt GOP Ruimte dan ook: "de wederrechtelijk handelingen mogen de vergunningverlenende overheid niet voor voldongen feiten plaatsen, noch mogen ze leiden tot een beperkte(re) integratie in de omgeving."
Zoals zowel het GOP Ruimte als het CBS aanhalen: een groenbuffer van 5 meter breed op de zijkavels (zoals opgelegd als voorwaarde in de sbk vergunning van 26/1/15) is een minimum.
4. Wat het advies van GOP Milieu verder betreft, willen beroepsindieners het volgende opmerken.
 - natuurlijk is het stalsysteem P-6.4. wél op te leggen via bijzondere voorwaarden. Het arrest 225.123 waarvan sprake verbiedt dergelijke voorwaarde niet, énkél wel als het voorwerp van de aanvraag op deze manier gewijzigd wordt na het openbaar onderzoek. Dat is vandaag niet het geval. En natuurlijk is er een verschil tussen het stalsysteem P-6.4 en P-6.3. Dit wordt

zelfs toegegeven door het MER dat bij de uitbreidingsaanvraag zit (zie punt 16 van het beroepschrift).

- Beroepers vragen helemaal niet om BBT principes van 21 februari 2017 retroactief toe te passen; ze vragen om de exploitatie vandaag te herevalueren, zoals sowieso voor bestaande exploitaties moet gebeuren trouwens (uiterlijk op 21/2/21). Dat deze BBT-conclusies aldus niet van toepassing zouden zijn op de exploitatie, is onjuist en onwettig. Ten andere: het is bevreemdend dat het GOP Milieu in de uitbreidingsaanvraag dan wél de toets uitvoert voor de volledige exploitatie (zie in bijlage).
- Wat het geurstudiemateriaal betreft, blijven Beroepers bij het advies GOP Milieu stevig op hun honger zitten. Waar GOP Milieu verwijst naar de studie op basis van de IMPACT tool, kunnen beroepsindieners enkel vaststellen dat deze géén deel uitmaakt van het kwestieuze MER (bij de uitbreidingsaanvraag). De geurwaarnemingen waarvan sprake, vervangen geen afdoend en gedegen geuronderzoek. Het is onbegrijpelijk dat, bij een klachtenpatroon als voorliggend, GOP Milieu niet begrijpt dat een éffectief onderzoek, zonder modellering, van de exploitatie, zonder uitgemiddelden, én met ook einde cyclus (meeste hinder) voldoende in beeld gebracht, zowel voor omwonenden, als voor de exploitant zelf een grote meerwaarde kan bieden. Trouwens in dat kader kan het interessant zijn te informeren bij de provincie West-Vlaanderen, die zélf een studie uitschreef voor onder meer deze exploitatie waarbij effectieve metingen moeten uitgevoerd worden, omdat de modelleringen niet voldoende bevredigend zijn. De resultaten hiervan zijn, behoudens vergissing, op dit moment nog niet bekend.
- De kritiek op de voorwaarde rond de Omzendbrief LNE 2012/1 en het arrest van de RvS dat hieromtrent uitdrukkelijk werd vermeld, wordt niet behandeld.”

Gelet op het deels voorwaardelijk gunstige advies van 2 oktober 2018 van de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie;

Overwegende dat het beroep, ingediend door omwonenden, betrekking heeft op het slechts gedeeltelijk inwilligen van hun verzoek tot het bijstellen van de bijzondere milieuvoorwaarden;

Overwegende dat tijdens het openbaar onderzoek twee bezwaren werden ingediend met betrekking tot de wijziging van de milieuvoorwaarden;

Overwegende dat omwonenden vragen om volgende bijzondere voorwaarden bijkomend op te nemen:

1. “De exploitant wordt verplicht om, zoals ook vervat in de initiële aanvraag, het P-6.4. systeem (warmtewisselaar met luchtmengsysteem voor droging strooisellaag) toe te passen bij de Exploitatie van de twee bestaande pluimveestallen, en dit binnen een termijn van twee maanden na de beslissing van de Deputatie.
2. De exploitant wordt verplicht om een van de in het MB van 19 maart 2004 vervatte nageschakelde technieken uit te voeren die uitgaande stallucht zuiveren van de pluimveestallen. Dit kan aldus systeem S-1 (biologisch luchtwassysteem), systeem S-2 (chemisch luchtwassysteem) of systeem S-3 (bio-bed luchtbehandelingsysteem) betreffen, en dit afhankelijk van de meest efficiënte techniek om de geurreductie in concreto te doen verdwijnen, minstens af te nemen. Exploitant krijgt een termijn van zes maanden om dit onderzoek te voeren, een van deze technieken te implementeren en navolgend hiervan de Deputatie op de hoogte te brengen.
3. De exploitant wordt verplicht om binnen een termijn van zes maanden een geurbeheersplan op te zetten en uit te voeren. Dit geurbeheersplan bevat minstens:
 - het monitoren van geur tijdens het exploitatieproces, met de bijhorende tijdschema's. Dit bevat onder meer het continue meten van de ammoniakemissie via een ammoniakmeter, een logboek over het ventileren, de stalreiniging en het strooiselbeheer.
 - een communicatieplan met betrekking tot de planning.

- een protocol voor de reacties op geconstateerde of gemelde geurhinder.
- een uitgewerkt programma van maatregelen voor het voorkomen en aanpakken van geuremissies op de exploitatie.

Dit geurbeheersplan wordt binnen een termijn van zes maanden aan de Deputatie en de milieudienst van de stad Wervik bezorgd.

4. De exploitant wordt verplicht om periodiek, d.i. om de zes maanden, een geurmeting en (fijn-) stofmeting te laten uitvoeren met het oog op het beoordelen van de geur- en stofhinder en het bepalen van de vereiste maatregelen indien noodzakelijk. Deze studies (metingen) wordt telkens ter kennisgeving bezorgd aan de Deputatie.
5. Er geldt een absolute verplichting om binnen een termijn van 48 uur na het leeghalen van de stallen, ook de mest in de stallen te verwijderen en af te voeren. Het composteren van de mest uit de pluimveestallen op de terreinen van de Exploitatie is verboden.
6. Exploitant wordt verplicht om een groenbuffer van vijf meter op de zijgrenzen van zijn pluimveestallen te realiseren en een bomerrij aan de kant van de Ieperstraat.”;

Overwegende dat de inrichting vergund is voor het houden van 28 andere runderen en 85.000 slachtkippen; dat de kippen ondergebracht zijn in twee stallen;

Overwegende dat beide stallen uitgevoerd werden volgens het AEA-systeem P-6.3; dat oorspronkelijk de stallen vergund werden volgens het P-6.4 systeem; dat voor de bouw van de stallen de wijziging van het stalsysteem aangevraagd werd via de toenmalige procedure “mededeling kleine verandering”; dat hiervan akte genomen werd door de deputatie; dat het P-6.3 systeem volgens de lijst van AEA stalsystemen een ammoniakemissiecijfer heeft dat duidelijk hoger is dan voor het P-6.4-systeem (0,035 in plaats van 0,021 kg NH₃/dp per jaar); dat ammoniak in de concentraties dat het wordt uitgestoten uit stallen, echter niet waarneembaar is voor de mens, zodat dit hogere emissiecijfer geen rechtstreekse link heeft met de hinder die door omwonenden ervaren wordt; dat beperkingen op de ammoniakemissie in de wetgeving opgelegd worden om de biodiversiteit te beschermen; dat het dichtstbijzijnde Habitatrichtlijngebied zich bevindt op 1 km van de ingedeelde inrichting of activiteit, zodat de impact van deze hogere ammoniakemissiefactor op de kwetsbare gebieden verwaarloosbaar zal zijn;

Overwegende dat wat betreft geur, voor beide stalsystemen dezelfde geuremissiefactor toegepast wordt (0,24 ou_E per dier per jaar); dat in het bezwaarschrift van de heer Buyze aangehaald wordt dat in een studie van de Universiteit Wageningen (Mosquera J. et al. (2013), Emissies uit een vleeskuikenstal met strooiselbeluchting en warmtewisselaar; Meetprogramma Integraal Duurzame Stallen; Rapport 657) uit een vergelijking van stalsysteem P-6.4 (Nederlands systeem 5.11) en systeem P-6.3 (Nederlands systeem 5.10) een geurrendement van 41,4% werd vastgesteld van de warmtewisselaar;

Overwegende dat deze studie echter allerm minst een vergelijking betreft tussen beide systemen; dat er slechts één stal uitgemeten werd waarin het stalsysteem P-6.3 werd uitgebreid met een warmtewisselaar; dat hoewel stalsysteem P-6.4 ook een warmtewisselaar omvat, het resulterende stalsysteem niet overeenkomt met het P-6.4-systeem zoals beschreven in het ministerieel besluit omtrent AEA stalsystemen; dat voor de warmtewisselaar (alleen stalsysteem P-6.3) een geuremissiefactor van geuremissie $0,37 \pm 0,31$ ou_E per dierplaats per seconde bepaald werd; dat na de warmtewisselaar (P-6.3 plus warmtewisselaar) de geuremissiefactor van geuremissie $0,35 \pm 0,32$ ou_E per dierplaats per seconde bedroeg; dat, rekening houdende met de standaardafwijking, dus geen significante daling van het geuremissiecijfer vastgesteld werd door toepassing van een warmtewisselaar;

Overwegende dat bij een recente bijstelling van de Nederlandse geuremissiecijfers van vleeskuikens van 0,24 naar 0,35 ou_E per dierplaats per seconde, opnieuw geen onderscheid gemaakt

werd tussen beide stalsystemen op het vlak van geuremissie; dat er op heden bijgevolg geen redenen zijn om aan te nemen dat een wijziging van stalsysteem van P-6.3 naar P-6.4 een reductie van geurhinder in de omgeving tot gevolg zou hebben;

Overwegende dat bovendien de bijzondere voorwaarden geen middelenverbintenis moeten opleggen zoals een AEA stalsysteem P-6.4; dat de exploitant de plicht heeft om de normen van titel II van het VLAREM na te leven; dat deze een resultaatsverbintenis omvatten; dat de exploitant de manier waarop hij de normen naleeft, zelf moet bepalen; dat het stalsysteem behoort tot het voorwerp van de aanvraag en niet kan worden opgelegd als bijzondere voorwaarde (arrest 225.123 van de Raad van State van 17 oktober 2013);

Overwegende dat het een bestaand GPBV-bedrijf betreft; dat dit wil zeggen dat het bedrijf ten laatste op 21 februari 2021 moet voldoen aan de BBT-conclusies voor de intensieve pluimvee- of varkenshouderij; dat, in tegenstelling tot wat vermeld wordt in het verzoekschrift, dit niet noodzakelijk inhoudt dat de installatie van een luchtzuiveringssysteem vereist is om te exploiteren overeenkomstig BBT; dat er in West-Vlaanderen ook geen enkele pluimveehouderij voor vleeskippen is waar een dergelijke nageschakelde techniek aanwezig is;

Overwegende dat BBT 13 stelt dat om geuremissies te verminderen een combinatie van een aantal beschreven technieken kan toegepast worden; dat het installeren van een luchtzuiveringstechniek slechts vermeld wordt als een van de mogelijke technieken (BBT13d); dat bovendien vermeld wordt dat deze techniek mogelijk niet algemeen toepasbaar is wegens de hoge uitvoeringskosten en alleen toepasbaar is op bestaande installaties waar een centraal ventilatiesysteem wordt gebruikt; dat de stallen voorzien zijn van nokventilatie en dus niet van een centraal ventilatiesysteem;

Overwegende dat op het bedrijf overeenkomstig BBT13 een stalsysteem toegepast wordt dat het strooisel droog en onder aerobe omstandigheden houdt (BBT13b); dat daarnaast de verticale afvoersnelheid verhoogd wordt (BBT13c) door het ventilatiesysteem te wijzigen naar een trappgewijze regeling, waarbij bij een lager ventilatiedebiet niet alle ventilatoren worden ingeschakeld om zo een hogere afvoersnelheid te creëren;

Overwegende dat op 21 april 2017 door de afdeling Handhaving een GPBV-inspectie uitgevoerd werd waarbij werd gefocust op de thema's algemeen (zoals de vergunningstoestand), water en lucht (geur); dat naar aanleiding van de uitgevoerde controle de exploitant aangemaand werd het vermogen van de noodstroomgenerator te actualiseren in de vergunning, het resterende deel van het groenscherm aan te planten en de aanwezige mazouttank te laten keuren; dat de uitvoering van deze acties geen invloed heeft op de geuremissie van het bedrijf; dat tijdens de inspectie vastgesteld werd dat het bedrijf BBT toepast;

Overwegende dat het beroepschrift verwijst naar de BBT-conclusies van 21 februari 2017; dat deze BBT-conclusies dateren van na de milieuvergunningen van 19 maart 2015, 2 oktober 2015 en 26 oktober 2016; dat deze conclusies niet retroactief kunnen toegepast worden; dat deze BBT-conclusies bij besluit van 9 maart 2018 van de Vlaamse Regering tot wijziging van titel III van het VLAREM (inwerkingtreding op 7 juli 2018) werden omgezet in het VLAREM; dat overeenkomstig artikel 3.11.1, §1, van titel III van het VLAREM bestaande GPBV-installaties pas moeten voldoen uiterlijk op 21 februari 2021;

Overwegende dat in het kader van de opmaak van een MER (PR2427, goedgekeurd 1 februari 2018) in verband met de geplande uitbreidingsaanvraag een nieuwe geurstudie opgemaakt werd, met behulp van de IMPACT tool; dat hieruit blijkt dat de geurimmissie ter hoogte van de omliggende woningen ruim onder de richtwaarden (10 ou_E/m³ als 98P in agrarisch gebied en 5 ou_E/m³ als 98P in woongebied met landelijk karakter) ligt, zowel voor de woningen in agrarisch gebied (maximaal

3,7 ou_E/m³ als 98P) als de woningen in woongebied met landelijk karakter (maximaal 3,6 ou_E/m³ als 98P);

Overwegende dat in het bezwaarschrift van de heer Buyze correct aangehaald wordt dat het geuremissiecijfer van vleeskuikens in Nederland recent werd bijgesteld van 0,24 naar 0,33 ou_E per dierplaats per seconde; dat het hier inderdaad uitgemiddelde cijfers betreft, waarbij geen piekconcentraties in rekening gebracht worden; dat bij de bepaling van deze geuremissiecijfers echter wel rekening gehouden wordt met de typische exponentiële toename van geuremissie tijdens de productieronde, door meer geurmetingen uit te voeren naar het einde van de ronde; dat hierdoor de hogere emissies naar het einde van de ronde sterker doorwegen in de bepaling van het eigenlijke emissiecijfer; dat op basis van deze emissiecijfers ter hoogte van de omliggende woningen een 98-percentiel berekend wordt, dit is de geurconcentratie die slechts gedurende 2% van de tijd overschreden wordt;

Overwegende dat in Vlaanderen momenteel nog bekeken wordt of het opportuun is om ook hier de emissiecijfers aan te passen; dat op basis van de geurmodellering in het MER echter nu al besloten kan worden dat, ook indien rekening gehouden zou worden met dit hogere emissiecijfer, de richtwaarden in de huidige situatie gerespecteerd worden;

Overwegende dat er in praktijk klachten zijn over geuroverlast uit de omgeving; dat er aan de omwonenden reeds gevraagd werd om geurhinder te melden bij de stad Wervik; dat de stad Wervik deze klachten registreert; dat de exploitant een dierregister bijhoudt waarmee kan nagegaan worden op welke manier de productiecyclus invloed heeft op de waarnemingen bij de omwonenden;

Overwegende dat sinds september 2016 er al 33 geurwaarnemingen uitgevoerd werden door toezichthouders van de afdeling Handhaving van het departement Omgeving in de omgeving van het bedrijf; dat bij de meerderheid van de controles in de omgeving van het bedrijf een geur waargenomen werd die verband hield met de activiteiten van het bedrijf; dat de geurhinder afkomstig van het bedrijf door de afdeling Handhaving als aanvaardbaar beschouwd wordt op basis van de volgende overwegingen: dat het bedrijf gelegen is in agrarisch gebied, dat dit bedrijf niet meer geuremissies heeft dan vergelijkbare kippenbedrijven en dat het bedrijf BBT en de maatregelen uit de omzendbrief toepast;

Overwegende dat gezien het grote aantal geurwaarnemingen dat reeds werd uitgevoerd, het opleggen van een periodieke geurmeting weinig meerwaarde zal bieden; dat voorgesteld wordt om eerder de milderende maatregelen die de exploitant reeds nam, namelijk het toepassen van de maatregelen volgens Omzendbrief LNE2012/1, in de vergunning te verankeren door middel van een bijzondere voorwaarde; dat dit onder andere omvat het bijhouden van een logboek over de ventilatie, een standaardprocedure voor intensieve stalreiniging en goed strooiselbeheer, zoals opgenomen in de derde bijzondere voorwaarde die wordt voorgesteld in het verzoekschrift; dat de voorgestelde continue meting van ammoniak technisch niet evident is en bovendien momenteel zeer duur; dat bovendien de ammoniakemissie, zoals eerder reeds gesteld, niet rechtstreeks gelinkt is aan geurwaarneming door de omwonenden;

Overwegende dat daarnaast in het verzoekschrift ook verwezen wordt naar de mogelijkheden om door aanpassing van het voeder de totale stikstofuitscheiding te verminderen; dat dit momenteel ook reeds toegepast wordt op het bedrijf: dat er gewerkt wordt met voeders met een laag ruw eiwitgehalte en een laag fosforgehalte;

Overwegende dat alleen als geurhinder is bewezen, er overeenkomstig de bepalingen van BBT-12 van de BBT-conclusies voor intensieve pluimvee een geurbeheersplan opgezet moet worden als

onderdeel van het milieubeheersplan; dat dit hier niet het geval is; dat bovendien, overeenkomstig artikel 3.11.1, §1, van titel III van het VLAREM, bestaande GPBV-installaties uiterlijk op 21 februari 2021 aan de BBT-conclusies moeten voldoen;

Overwegende dat, indien een pluimveehouderij stofhinder bij omwonenden veroorzaakt, dit meestal de grove fractie van het geëmitteerde stof betreft, maar niet het 'fijne' stof (PM_{10} , $PM_{2,5}$) met de gekende gezondheidsrisico's; dat deze grovere fractie typisch gravitair neerslaat in de onmiddellijke omgeving van de stallen; dat, rekening houdende met de afstand tot de omliggende woningen, hier geen onaanvaardbare hinder verwacht wordt; dat er door de afdeling Handhaving ook alleen klachten geregistreerd werden omtrent geurhinder en niet omtrent stofhinder;

Overwegende dat een literatuurstudie uitgevoerd werd door het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) omtrent de invloed van intensieve veeteelt op de gezondheid van omwonenden (Brusselman E. et al. (2018). Intensieve veeteelt en de gezondheid van omwonenden. Analyse van de problematiek op basis van een literatuurstudie); dat hieruit blijkt dat het aandeel van landbouwemissies op de fijnstofconcentraties in de omgeving beperkt is;

Overwegende dat dit ook blijkt uit het MER dat opgesteld werd in het kader van de gewenste uitbreiding, waarin een stofmodellering werd opgenomen; dat hieruit blijkt dat het aandeel van de stofemissie uit de stallen ten opzichte van de geldende normen ter hoogte van de omliggende woningen voor PM_{10} minder dan 3% bedraagt en voor $PM_{2,5}$ zelfs minder dan 1%;

Overwegende dat, hoewel de fijnstofconcentratie in de lucht wel degelijk een reëel gezondheidsprobleem is dat de nodige aandacht verdient, er dus nog andere belangrijke bronnen van fijn stof, zoals huishoudens, verkeer en industrie, zijn; dat het opleggen van een halfjaarlijkse (fijn) stofmeting weinig meerwaarde zou bieden;

Overwegende dat in het verzoekschrift gesteld wordt dat de mest niet steeds onmiddellijk na het afsluiten van de mestronde uit de stallen wordt verwijderd en dat er soms zelfs mest in een loods zou gecomposteerd worden; dat de exploitant echter stelt dat de mest nooit langer dan 48 uur in de stal blijft na het laden van de kippen; dat deze mest ook onmiddellijk na de ronde afgevoerd wordt en dus niet gecomposteerd wordt in een loods op het terrein; dat uit navraag blijkt dat door de afdeling Handhaving tot op heden niet vastgesteld werd dat er na de ronde mest ter plaatse zou blijven liggen of mest in een loods gecomposteerd zou worden;

Overwegende dat het duidelijk is dat er geen mest gecomposteerd mag worden op het terrein, aangezien het bedrijf hiervoor niet vergund is; dat om elke verdere discussie uit te sluiten wel in een bijzondere voorwaarde kan worden opgenomen dat de mest binnen een termijn van 48 uur na het leeghalen van de stallen uit de stallen verwijderd en afgevoerd moet worden;

Overwegende dat in de milieuvergunning volgende bijzondere voorwaarde opgelegd werd: "Tijdens het eerste plantseizoen na de bouw van de pluimveestallen wordt het landschapsplan zoals toegevoegd in de aanvraag gerealiseerd.";

Overwegende dat hieromtrent in de bouwvergunning van 2015 echter andere voorwaarden opgelegd werden, namelijk het voorzien van een aangepaste inplanting met een groenscherm van 5 m; dat echter na deze bouwvergunning door het college van burgemeester en schepenen een extra motivatie werd goedgekeurd voor het behoud van een 3 m groenscherm; dat deze voorwaarde niet haalbaar is voor de exploitant, omdat deze geen eigenaar is van het naburige perceel; dat het daarom momenteel niet opportuun is deze voorwaarde ook in de milieuvergunning aan te passen; dat de voorwaarde onverkort van toepassing blijft en de uitvoering hiervan opgevolgd wordt door de afdeling Handhaving van het departement Omgeving;

Overwegende dat beroepsindiener argumenteert dat de milieuvoorwaarde waarin wordt gesteld dat de maatregelen volgens Omzendbrief LNE 2012/1 moeten worden toegepast, niet voldoende en weinig concreet is; dat Omzendbrief LNE 2012/1 moet toegepast worden door de vergunningverlenende overheid; dat deze voorwaarden wel concreet zijn en geurhinder kunnen reduceren indien ze strikt nageleefd worden;

Overwegende dat conform artikel 113, tweede lid, 8°, van het Omgevingsvergunningenbesluit de omgevingsvergunning over de bijstelling van de bijzondere milieuvoorwaarden een opsomming van de bijzondere milieuvoorwaarden die worden opgelegd en, in voorkomend geval, van de bijzondere milieuvoorwaarden die van toepassing blijven, moet weergeven;

Overwegende dat in de besluiten van 19 maart 2015 en 2 oktober 2015 de volgende bijzondere voorwaarden werden opgelegd:

- voor laagwaardige toepassingen zoals reinigen, beregening en sanitaire doeleinden moet prioritair en maximaal hemelwater gebruikt worden;
- binnen de drie maanden wordt aan de deputatie een aangepast uitvoeringsplan bezorgd met aanduiding van de brandstofverdeelslang;
- twee maand na de bouw van de ammoniakemissiearme stal of uiterlijk een jaar na de termijn van ingebruikname bepaald in artikel 2 van de milieuvergunning bezorgt de exploitant volgende documenten in vijfvoud aan de deputatie:
 - afschrift van het attest bedoeld in artikel 5.9.2.1.bis van titel II van het VLAREM;
 - een uitvoeringsplan (1/200) met de correcte uitvoeringswijze die overeenstemt met het attest bedoeld in artikel 5.9.2.1.bis, §2, van titel II van het VLAREM;
- de transporten van en naar de inrichting gebeuren via de Oude Beselarestraat en de N8 (leperstraat);
- tijdens het eerste plantseizoen na de bouw van de pluimveestallen wordt het landschapsplan zoals toegevoegd aan de aanvraag gerealiseerd;
- om het verlies in waterbergingsruimte te verhelpen worden alle eventuele ophogingen in mogelijks overstroombaar gebied gecompenseerd;

Overwegende dat de derde voorwaarde kan worden geschrapt aangezien deze vervat is in de sectorale voorwaarden van titel II van het VLAREM; dat de andere voorwaarden behouden blijven;

Overwegende dat de afdeling GOP (Ruimte) een ongunstig advies formuleerde; dat dit advies echter geen betrekking heeft op de bijstelling van de voorwaarden; dat conform artikel 111, §1, 2°, van het Omgevingsvergunningenbesluit het advies van de afdeling GOP (Ruimte) niet vereist is in deze procedure;

Overwegende dat er aanleiding toe bestaat het beroep ongegrond te verklaren en het verzoek van omwonenden, strekkende tot het bijstellen van de milieuvoorwaarden, gedeeltelijk in te willigen,

BESLUIT:

Artikel 1. Het ontvankelijk bevonden beroep, ingediend door Bram Vandromme, Kapucijnenstraat 14, 8500 Kortrijk, raadsman voor 19 omwonenden, aangetekend tegen het besluit van de deputatie van de provincie West-Vlaanderen van 24 mei 2018 waarbij het verzoek van omwonenden, strekkende tot het bijstellen van de milieuvoorwaarden voor de inrichting op naam van Verstraete Brecht, gelegen te 8940 Wervik, Oude Beselarestraat 262, gedeeltelijk wordt ingewilligd;

- toe te staan voor wat betreft:
 - het verplicht afvoeren van mest binnen de 48 uur na het leeghalen van de stallen;
 - het bijhouden van een logboek over het ventileren, de stalreiniging en het strooiselbeheer;
 - te weigeren voor wat betreft:
 - het verplicht wijzigen van stalsysteem naar P-6.4;
 - het verplicht toepassen van een nageschakelde techniek voor luchtzuivering;
 - halfjaarlijkse geur- en fijnstofmeting;
 - het opstellen van een formeel geurbeheersplan;
 - het verplicht voorzien van een groenbuffer van 5 m op de zijgrenzen van zijn pluimveestallen te realiseren en een bomenrij aan de kant van de Ieperstraat,
- wordt ongegrond verklaard.

Art. 2. Het verzoek van omwonenden, strekkende tot het bijstellen van de milieuvoorwaarden voor de inrichting op naam van Verstraete Brecht, gelegen te 8940 Wervik, Oude Beselarestreet 262, wordt gedeeltelijk ingewilligd als volgt:

- toegestaan voor wat betreft:
 - het verplicht afvoeren van mest binnen de 48 uur na het leeghalen van de stallen;
 - het bijhouden van een logboek over het ventileren, de stalreiniging en het strooiselbeheer;
- geweigerd voor wat betreft:
 - het verplicht wijzigen van stalsysteem naar P-6.4;
 - het verplicht toepassen van een nageschakelde techniek voor luchtzuivering;
 - halfjaarlijkse geur- en fijnstofmeting;
 - het opstellen van een formeel geurbeheersplan;
 - het verplicht voorzien van een groenbuffer van vijf meter op de zijgrenzen van de pluimveestallen en een bomenrij aan de kant van de Ieperstraat;

Art. 3. De plannen en het aanvraagdossier waarop dit besluit gebaseerd zijn, maken er integraal deel van uit.

Art. 4. De omgevingsvergunning wordt verleend onder de algemene en sectorale milieuvoorwaarden van titel II, en desgevallend van titel III, van het VLAREM en de volgende bijzondere voorwaarden en/of lasten die moeten nageleefd worden.

1. Alle mest wordt binnen een termijn van 48 uur na het leeghalen van de pluimveestallen uit de stal verwijderd en afgevoerd.
2. In toepassing van Omzendbrief LNE/2012/1 worden ter voorkoming of ter reductie van mogelijke geurhinder volgende standaardmaatregelen en bijkomende maatregelen opgelegd op de volgende stallen:

Standaardpakket volledig ingestrooide pluimveestallen	
A-P1	optimaliseren van het ventilatiesysteem
A-P2	intensief en regelmatig reinigen van de stal
A-P3	geschikt strooiselmateriaal kiezen
A-P4	nat en samengeklit strooisel verwijderen en vervangen door vers strooisel
A-P5	drinkwaterverlies beperken

3. Voor laagwaardige toepassingen zoals reiniging, beregening en sanitaire doeleinden wordt prioritair en maximaal hemelwater gebruikt.

4. Binnen de drie maanden wordt aan de deputatie een aangepast uitvoeringsplan bezorgd met aanduiding van de brandstofverdeelslang.
5. De transporten van en naar de inrichting gebeuren via de Oude Beselarestreet en de N8 (Ieperstraat).
6. Tijdens het eerste plantseizoen na de bouw van de pluimveestallen wordt het landschapsplan zoals toegevoegd in de aanvraag gerealiseerd.
7. Om het verlies in waterbergingsruimte te verhelpen worden alle eventuele ophogingen in mogelijks overstroombaar gebied gecompenseerd.

Art. 5. De omgevingsvergunning vervalt van rechtswege in de gevallen en overeenkomstig de voorwaarden vermeld in de artikelen 99 en 101 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

Brussel, 12 november 2018

De Vlaamse minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

U kan tegen deze beslissing een verzoekschrift tot schorsing en/of vernietiging indienen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen op het volgende adres:

Raad voor Vergunningsbetwistingen
p/a Dienst van de Bestuursrechtscolleges
Koning Albert II-laan 35 bus 81
1030 Brussel

U doet dit op straffe van onontvankelijkheid per beveiligde zending (dit is per aangetekende brief of door neerlegging ter griffie) binnen een vervaltermijn van 45 dagen die ingaat de dag na de betekening van deze beslissing.

U dient het verzoekschrift in vijfvoud in, namelijk één origineel en vier afschriften (fotokopies of een digitale kopie).

Gelijktijdig met de indiening van het verzoekschrift stuurt u een afschrift van het verzoekschrift ter informatie aan de verwerende partij (dit is de overheid die de beslissing genomen heeft).

U bent een rolrecht verschuldigd van:

- 200 euro bij het indienen van een verzoekschrift tot vernietiging;
- 100 euro bij het indienen van een verzoekschrift tot schorsing of tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid.

U betaalt het rolrecht binnen een termijn van 15 dagen, die ingaat de dag na deze van de betekening van het verzoek daartoe door de griffier van de Raad.

Als het bedrag niet binnen de termijn van 15 dagen is gestort wordt het beroep niet-ontvankelijk verklaard.

De procedure voor de Raad van Vergunningsbetwistingen wordt geregeld in het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse Bestuursrechtscolleges.

Inlichtingen en toelichting vindt u op de website van de Raad voor Vergunningsbetwistingen:

<http://www.dbrc.be/vergunningsbetwistingen>